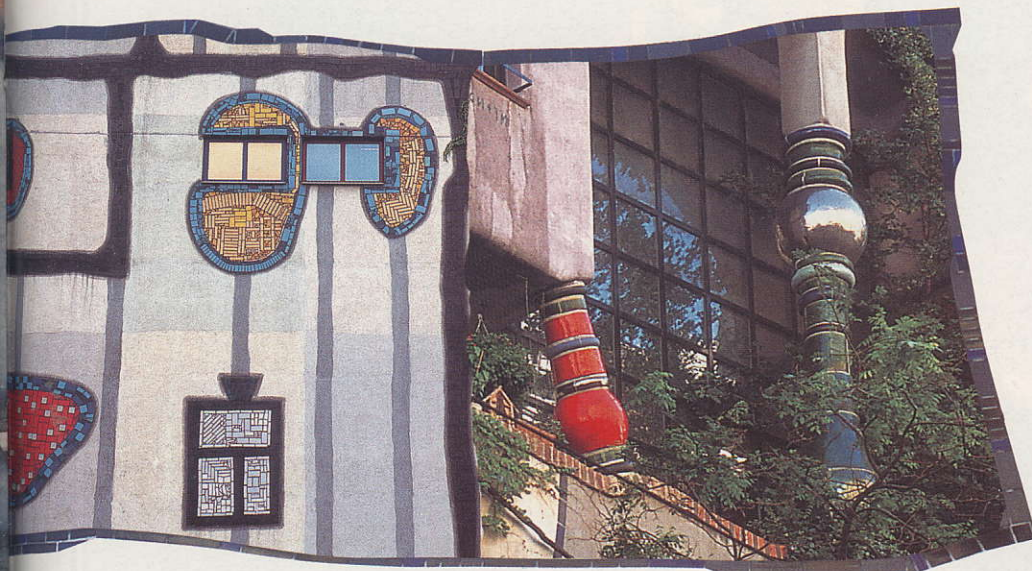

לשבור את הקו

האמן האוסטרי הונדרטואסר שבתים ישרים ומסודרים חונקים את הנשמה. נאמן לדרכו, הוא עיצב בתים צבעוניים בעלי קווים מעוגלים ועצים שצומחים מהקירות.

כתב < יותם יעקבסון

תם בוניה, בירת אוסטריה, פוסעים ברחוב ישר ונקי. הכל מסודר. הבתים זהים כמעט, צמודים זה לזה. המדרכה האפורה מצוחצחת וחלונות הבתים קבועים בקווים ישרים. פתאום נגלה

לעיניכם בית גדול ומוזר. הוא עשוי תשבץ-כתמים של אריחי חרסינה בשחור ולבן. במבט ראשון זה מזכיר לוח שחמט, אבל בהתבוננות נוספת אתם שמים לב לכך שלכתמים אין גודל אחיד וצורה ריבועית כמו למשבצות בלוח המשחק. אתם מתקרבים עוד ומגלים שהמדרכה הופכת גלית. אתם צועדים בשיפוע מוזר על אבני מדרכה בכל מיני גדלים, צבעים וצורות. מה קרה לכם, השתגעו? אתם חולמים בהקיץ? לא! אתם פשוט ניצבים מול אחת מיצירותיו של הארכיטקט והאמן הוינאי הונדרטואסר (הוא

קל לזהות את הבתים של הונדרטואסר לפי כתמי הצבע, החלונות שאינם זהים, העמודים המזרים ושברי החרסינות צילומים: יותם יעקבסון

נולד כפרדריק סטואסר, אך שינה את שמו להונדרטואסר - "מאה מים" בגרמנית).

עמודים הפוכים וחלונות מחזירי אור

אתם עוצרים ומביטים למעלה. לבית יש חלונות מוזרים בגדלים ובצורות שונות, ומסגרות משוגעות. לכל חלון יש

המשך בעמוד 20

מה, באמת?

כל הרהיטים והקירות הפנימיים בביתו של אליס סטנמן בעיר רוקפורט שבמסצ'וסטס, ארצות הברית, עשויים מ...ניר עיתון! במשך עשרים שנה אסף סטנמן עיתונים ובנה מהם את ביתו.

הבית הלבן, בו מתגוררים נשיאי ארצות הברית מאז תחילת המאה ה-19, כולל 132 חדרים ובהם 16 חדרים לאורחי המשפחה, מטבח מרכזי, מטבח דיאטטי,

הישר דד

■ בשביל לשמור על צבעו של הבית הלבן, דרושים 1,134 ליטרים של צבע לבן כדי לכסות רק את שטח המגורים בבית (ללא האגף המזרחי והאגף המערבי).

צילום: משה שי

מטבח משפחתי ו-32 חדרי שיירותים. וכדי שאפשר יהיה לארח בסגנון הראוי, יש בבית הלבן לא פחות מ-13 אלף ספינים, מזלגות וכפות!

פתמי צבע וצורות גליות

אם תשוטטו עוד ברחובות וינה תגלו שאין זה הבית המוזר היחיד. פעם אחר פעם, בזמן שתפסקו ברחובות החדגוניים, הישרים והמסודרים של העיר הגדולה, תופתעו לגלות עוד אחת מיצירותיו של הונדרטואקר. כל-כך מיוחדים, עד כי נדמה שהוינאים עצמם מאטים את צעדיהם ומסתכלים עליהם בעניין בכל פעם שהם חולפים על פניהם.

מהר מאוד תלמדו לזהות את סגנונו של הונדרטואקר: פתמי צבע, פינות מעוגלות, צורות גליות ששוכרות את אחדות הקווים הישרים, עמודים מוזרים, שלעיתים מוצבים באלכסון, עם פדורים משולבים בהם. החלונות במגוון של גדלים וצורות, על הגג שפע של ירק וכיפות מחודדות

גון שונה, מכיוון שהוא עשוי מזכוכית מחזירת אור. תחתית הבנין נתמכת על-ידי עמודים שנוצרה כאילו הם התהפכו על הראש: הם צרים בחלקם התחתון ומתעבים כלפי מעלה. בחלקם משולבים פדורים מצופים חרסנה צבעונית מבריקה. מעל העמודים, מאמצע הבנין, צומחים עצים אמיתיים ומטפסים ירוקים שמסתירים חלק מדוגמת השחור-לבן.

זה בודאי פסל או אולי מוזיאון, אתם מחליטים. אבל אז אתם מבחינים בגברת עם פלבלב ושקית קניות שנכנסת לבנין. פכה לא נכנסים למוזיאון, אתם מהרהרים. רגע לפני שאתם מעירים לגברת החצופה אתם שמים לב שלצד דלת הכניסה יש תיבות דואר ופעמונים. כן, צדקתם! הבית המשוגע הזה הוא בית דירות. גרים בו אנשים.

מבט על ברצלונה ממרומי פארק גואל, יצירה של האדריכל הספרדי אנטוניו גאודי
צילום: נפתלי הילגר

מה, באמת?

בתוך המלון היא שש מעלות מתחת לאפס, וכדי להתגבר על הקור האורחים מתכרבלים בשקי שינה עבים במיוחד.

צילום: ג'ו כהן

■ מלון הקרח בעירה ליוקאסרווי שבשבדיה, נבנה מחדש בתחילת כל חורף. יש בו 60 חדרים רגילים, 25 סוויטות, מסעדה ובר – והכל עשוי מקרח! הטמפרטורה הממוצעת

מוזהבות.

מה גורם לאדם לתכנן מבנה כזה? אתם שואלים. ראשית, למה לא? תראו כמה ענין אתם מוצאים בו! ושנית, כדי לקרר את הסיבה צריך להפיר מעט את היוצר. הונדרטןאקר, שנפטר לא מזמן, נהג לומר כי מבנה הערים הגדולות פוגע בנפש האדם ויוצר מחנק ומחלות. הוא טען שאפשר לשפר את איכות הדיור העירונית ולהוסיף מעט רעננות והומור בתוך כל האפורה. על-פי תפיסה זו תכנן הונדרטןאקר כמה מבנים. הוא לא בנה את הבתים מן היסוד, אלא תכנן שיפוץ של מבנים ישנים, שעיקרו תוספות חיצוניות של קישוטים. כדי להוסיף לתחושת המרחב והרוגע הוא הוסיף לבתים הצבעוניים אדניות גדולות, שבהן נשתלו עצים ומטפסים. כשמסתכלים על התוצאה, בולט יותר מהכל העדר הקווים הישרים, שכן הונדרטןאקר טען שוב ושוב: "הקו הישר הוא חסר חיים".

המרפסות יצאו בריקוד סוער

הונדרטןאקר לא היה הראשון שתכנן בתים צבעוניים, בעלי קווים מתפתלים במקום הקווים הישרים והמסודרים. בברצלונה שבספרד חי ויצר אחד האדריכלים המפורסמים בעולם, אנטוניו גאודי. גאודי, שנולד בשנת 1852, נהג מגיל צעיר לצאת לטיולים ארוכים בטבע. בטיוליו אלה הוא הרבה להתבונן בגזעי העצים המתפתלים, בצמחים המטפסים ובגלי הים המתעגלים. כשבגר, הקווים המעוגלים של הטבע צפו והופיעו בעבודותיו. הבתים של גאודי מדהימים ביופיים הפראי: הרצפות, התקרות והגגות מתפתלים ומתעקמים, החלונות מוקפים במסגרות מעוגלות, מעקי המדרגות נראים כמו גלי הים, הארובות עקמומיות, המרפסות נראות כאילו יצאו בריקוד סוער. גאודי עשה גם שימוש רב בשברי אריחים צבעוניים, שמעניקים לבנינים שלו חן רב ומגע של הזמור. מיליוני תיירים מגיעים לברצלונה בכל שנה כדי להתרשם מהבתים המיוחדים של גאודי ולהשתחרר, ולו לרגע קצר, מהקירות הישרים שהשאירו מאחור, בבית.

פְּתַבְהָ: רוּתֵם בָּר פֶּהֶן

ספסל בפארק גואל. מלבד היותו הספסל הארוך ביותר בעולם, הוא מדגים היטב את סגנונו הצבעוני והמיוחד של גאודי
צילום: יואל שתרוג

■ גם בעיר הבלגית ברוז' הוקם השנה בפעם הראשונה מלון מקרח. המלון יעמוד על כנו עד אמצע ינואר, ומוצגת בו תערוכה גדולה של פסלים עשויים מ...קרח, כמובן.

■ הונדרטןאקר היה גם ציר, וכמו בבתים שתכנן, גם בציוריו ניכרת סלידתו מקווים ישרים. קו ששורטט בעזרת סרגל, הוא טען, מהווה סכנה לרוח האנושית.

צילום: יואל שתרוג

■ הארמון הקיסרי הסיני, ה"ג'ינג'ונג", השוכן במרכז הבירה, בייג'ין, הינו הארמון הגדול בעולם - הוא משתרע על שטח של 720 דונם, יותר ממחצית שטחה של רעננה!